

Аһарыт тыл

Чабылхай талааннаах поэт, улахан дьобурдаах журналист Николай Михайлович РЫКУНОВ айар үлэтин туһунан кинини үчүгэйдик билэр биир идэлээхтэрэ, биллиилээх дьон, үрдүктүк сыаналаан эппиттэрин уон сыл анараа өттүгэр фольклорист П.Н.Дмитриев магнитофонга устубуттун кылгатаан эһиэхэ билиһиннэрбит.

Николай ГАБЫШЕВ — суруйааччы, Саха АССР культу­ратын үтүөлээх үлэһитэ:

— Н.М.Рыкунов — ахсаабат дьобурдаах журналист. Кини таһаарбыт хаһыата аабарга сонун буолар. “Таммахтар” диэн литературнай түмсүүлээх, “Отуу уота” диэн хаһыатыгар муннуктаах. Хаһыакка саха суруйааччыларын айымньылары элбэхтик бэчээттэнэллэр.

Николай Рыкунов бастакар бэчээттэммит хоһооно “Эдэр коммунист” хаһыакка 1954 с. тахсыбыта. Кини көгүл хоһоон олугунан кизг далааһыннанан саха поэзиягар күрүлгэннээх үрүэйэлини ырилэтэн, долгүһутан киллэрэ.

Мин 1976 сыллаахха суруйбутум: “Билигин, бука, Николай Рыкунов хоһооннорун аабааччы, поэт аатын көрүмүнэ дабаны билэр, таайар буолсу! Кини Семен Данилов сахалыы сэмэй, сөг айымньыларыттан, Петр Тобуруокап саха тылын бары хомуһунунан суруллубут, Леонид Попов үрдүк пафостаах поэзияларыттан атын суолу булуммут. Букатын туспа куластаах буолбат дуо, биһиги поэзпыт Николай Рыкунов!”.

Софрон ДАНИЛОВ — саха народнай суруйааччыта, Саха сириг суруйааччыларын Союһун бырабылыанньатын председателэ:

— Кэнникинэн эн бэйэн айылбаттан айыллыбыт куолаһың чөллөрүйэн, арыяр темаң кэҕээн, ырыаң-тойу­гун хоннохтонон барбыта. Ол туоһунан буолаллар “Афри-

редактора, Саха АССР культу­ратын үтүөлээх үлэһитэ:

— Өг буордаах Нам сириг илгэтинэн экин-хаангыг чэгдитэн, өлбөт мэнгэ тэгнээх Өлүөнэ уутунан

ХОННОХТООХ ХОҔООННЬУТ, ЫПСАРЫЫЛААХ ЫРЫАҔЫТ ЭТЭ

ка — мин сүрэхим”, “Ходуһа лирикаата”, “Хатыг ырыата” диэн талааннаахтык суруллубут хоһоонноруг бөлөхтөрө. Эн олохтон сиик, сүмэһин тардан, силестээх-мутуктаах поэт буоларгыг бэлиэтээбэт буолуохха сатамнат.

Ол да иһин, эн хоһоонноруг, поэмаларыг геройдара отчуттар-масчытар, АЯМ тимир суолун тугааччыларга, биһиги үйэбит төлөннөөх бэрэстэбиитэллэрэ. Кэнники сылларга эн кыһанан- мүнэнэн Өлүөнэ кытылыгар отуу уотун уматтыг, араас дьобурдаах ыччаты ол кутаа тула түмтүг. Биһиги ол кутаа Чабылбан, Таллан Бүрө төрөөбүт сирдэригтэн Саха сириг бары муннуктарыгар күлүмүрдээн көстүөн олүһүн бабарарбыт.

Николай Михайлович, эн бизс уон сааскын туола обустуг, ити кэрдиис кэм уус-уран айар үлэ хайатын дабайыыга, муударай буолу­га, билинги кэм уустуктарыг өйдөөһүңгэ биир бэлиэ түһүмэх буолуоҕа. Онон эн эдэрди сананан эрчимнээхтик хардыылаан, дорбоонноохтук туойан үйэг икки ангарыгар дьоллоох-соргулаах буоларгар бабарарбыт.

Павел НИКИТИН — “Хотугу Сулус” сурунаал кылаабынай

уһуйуллубут поэзия. Барыбыт олонхо улуу уугуттан кыра-кыратык ыймахтаан поэзия суолугар үктэнэбит. Олонхо диэн бу олобу таптыр, киһи аймах айыллыбытын туһунан толкуйа, аан дойду айыллыбытын туһунан кизг далааһыннаах толкуйа, бу сырдык тыына биһиги поэзиябытыгар ханан эрэ биллээх тустаах, бабарбыппыт-бабарбатахпыт да иһин. Ол өрүүтүн биллэн ааһар.

“Ноо, дьаралык!” — диэхпин бабарарбын.

ПОЭККА — НИКОЛАЙ РЫКУНОВКА

Көрүлээн, биһэр оонньоон, Бэйэтин ким кырыгыһый?! Хайы-сахха оонньоор — Поэт Коля Ырыкыһыйа. Оонньоор диэн оонньоон эттим, Поэттар кырдыбаттар. Сүүстэригэр сүүрбэлээхтин Таптыр, ыллыр аналлаастар. Биһигини үөрдэр этэ Хоһоон, көр-нар остуола. Эйигин бүгүн күүтэр Ыар ындыы — үрдүк дыала. Ньюкулайы, ый аһыгар Аламабайдык куруук сырдаар, Поэзия чэмэл алааһыгар Эйнэхэ анал миэстэ баар! Бу П.А.Ойуунускай аатынан литературнай музейга Николай Михайлович Рыкунов 50 сааһын туолуутугар 1986 с. сэтими 20 күнүгэр этиллибит истинг тыллар-өстөр.

ХААРТЫСКАҔА: Н.Е.Мординов — Амма Аччыгыһа, Н.М.Рыкунов уонна В.М.Новиков — Күннүк Уурастырап.

А.И.ВИНОКУРОВ түһэрбитэ.

сүрэххин-быаргыг сөрүүкэтэн, өбүгэлэриг өлбөт үйэлээх үгэстэригэн өйгүн-санаабын өрүкүтэн, эн биһиги сурунаалбытыгар кирэн кэлбитиг. Этигэн хомус курдук эрчимнээх тыллаах, сытыы хотуур курдук сыыдам сырыылаах, хомоҕой хоһооннордоох, зйэбэс мичээрдээх кэлбитиг отучча сыл буола оуста. Онон ылата эн хоһоонноруг “Хотугу Сулу­ска” бэчээттэнэнэр, Саха сириг бары муннуктарыгар кизгэнник тарбанан биһирэннилэр.

Иван ГОГОЛЕВ — саха народнай поэтэ:

— Үөрэхтээх киһи хоһоон техникатын баһылаан хоһоон суруйан бэчээттэтиэх да быһыылаах. Ол эрэри киһи олус мунаарбакка, поэт диэн ааттыыр дьонноро олус аһыйахтар. Научнай-техническэй үйэ кэмигэр өссө аһыйаан иһэллэр быһыылаах.

Биһиги поэзиябыт олонхоттон

Олонхо олус кизг далааһыннаах буоллаҕа дии. Биһиги тыа суугунун истэ үөрэммит, алааска төрөөбүт дьон, күөх суугун, тыа суугуна эниги диэхпит. Оттон эн этэбин ээ: “Үс түүннээх күн иһиттим күөх тыа нүһэр олонхотун — Ноо! Дьаралык!” Олонхо дойдутугар үөскээбит поэт эрэ манньк этэр. Бу — олонхоттон уһуйуллуулаах поэт. Ол иһин эн хоһоонгун аахтаһына:

